

gasi samo voda, ampak tudi druge reči, ki zrak zapirajo. O-genj gasiti ni tedaj nič drugega, kakor zraku braniti, da ne gre do gorečih reči. Kedar kaka reč nepopolno gori, se kadí, ker v dimu so mali vogeljni deli, ki ne goré. Dela pa, ki v ognju ne zgoré, so pepel.

Skušnja uči, da vsaka sogreta reč počasi zopet omerzne, in da se gorkota hitro razširja okoli in okoli na vse strani in v vse reči, in da se tedaj ne more sbrani ali zapreti, da bi ne zginila. Mnoge reči veliko hitreje jemljejo v sé gorkoto in jo tudi zopet hitreje zgubljajo ali drugim rečem naprej dajejo, tako postavim, vse rude. Zelezna peč se hitro sogreje, pa se tudi kmali ohladi, to je, gorkoto naprej daje ali zgublja. Vse živalske in rastlinske reči pa gorkoto bolj počasi v sé jemljejo in jo tudi bolj počasi od sebe dajejo. Perje, živinska dlaka, volna, slama, les, žagovna i. t. d. ne pusté gorkote hitro od sebe. Navadno se govori, da obleka greje, pa to ni res, — obleka le brani, da gorkota tako hitro ne uide. Reči, ki gorkoto hitro sprejemajo, in jo tudi hitro od sebe dajejo, rabimo tam, kjer hočemo gorkoto širiti, — reči pa, ki gorkoto počasi v sé jemljejo in jo tudi počasi zgubljajo, rabimo takrat, če jo hočemo zadrževati, to je, kedar se hočemo greti ali varovati, da nam ni mraz.

Šolska letina.

17. preteč. mesca je bilo šolsko spraševanje na Brezovici in na Dobrovi pri Ljubljani. Na Brezovici je bilo v zapisniku zaznamovanih vsakdanjih učencev in učenk 216, nedeljskih pa 155, vkup 371. Učenci so pokazali, da šolske nauke dobro razumejo; posebno jim je bilo »spisje« ročno. — Na Dobrovi je bilo vsakdanjih učencev in učenk 155, kateri so večidel prav redno v šolo hodili in se veliko naučili, ter so kazali, da so tudi v sadjoreji zurjeni. V obeh šolah se je podučevalo tudi v petji. — V Cerkljah na Gorenškem je bilo šolsko spraševanje 21. preteč. m. Učencev in učenk v vsakdanji in nedeljski šoli je bilo vseh skupaj 501. Šolski zapisnik je kazal, da so otroci le redkoma iz šole ostajali, tedaj prav pridno v šolo hodili. Sad tega obiskovanja se je vidil prav lepo in spodbudno pri očitnem spraševanju. Opustivši drugo, omenim le lepo-glasnega in vbranega petja. Poslušavcev kmečkega stanú se je sošló toliko, da jih še nisem nikjer toliko vidil, dasiravno sem bil že pri marsikterem spraševanju. To kaže, da se je šola že med ljudstvom vkoreninila in da Cerkljanom šola ni rastljina iz ptujega kraja prinešena, temuč rastljika, ki v domači zemlji veselo in čvrsto raste, pa da ji tudi vertnarji pridno prilivajo. Dan letošnjega šolskega spraševanja bo ostal otro-

kom cerkljanske fare gotovo dolgo v spominu, kajti šola je gledala danes v prvič svojo lepo in zalo zastavo, in gospod fajmošter so v kratkem pa pomenljivem govoru razložili, kaj pomeni zastava in so mladosti sv. Alojzija v zgled stavili. Zastava je iz bele svile, in ima na eni strani podobo sv. Alojzija, šolskega patrona, na drugi strani podobo angelja varha. Te podobi je prav lepo izmalal neki učenec dunajske akademije, cerkljanski farman. Kakor sem slišal, je to storil za: Bog »plati«. Ali ni tako djanje mladega človeka vse hvale vredno? Tudi drugi stroški so se dobili iz prostovoljnih doneskov. — Ravno ta dan je bilo očitno spraševanje v Zalogu, podružnici cerkljanske fare. Vseh učencev in učenk skupaj je bilo 72. Otroci so posebno v keršanskem nauku dobro odgovarjali. Bog daj, da bi to znanje pri mladosti tudi obilo sadu obrodilo! — Ipavska glavna šola je tudi letos izdala letno sporočilo, v katerem je spreten sestavek: »Besedica staršem in srenjskim možem«, kateri naj bi prinesel veliko sadu! Iz šolskih naznanil se vidi, da so v tej šoli zraven g. ravnatelja in enega g. duhovnega pomočnika podučevali 4 g. g. učitelji in sicer poleg navadnih naukov še tudi v sadjoreji, sviloreji, vinoreji, v čelarstvu in gospodinjstvu po knjigi »Blaže in Nežica«. Število vse šolske mladine je 489. — Natisnjeni imenik: »Pridnost dečkov in deklic slovenske farne šole v Šmartnem pri Litii« kaže, da je imela ta šola 321 učencev in učenk, ktere je zraven g. dekana in enega g. duhovnega pomočnika samo učitelj g. Fr. S. Adamič podučeval 42 ur na teden. — »Razredba šolske mladosti v Križah poleg Teržica«, naznanja 180 učencev in učenk, kateri so se večidel pridno učili. Imena učencev in učenk pa so nekako nepravilno pisane.

Novice.

Iz Černomlja. (Odkritoserčne misli o sedanjih glavnih in srednjih šolah.) Poglavitni namen in posebna naloga glavnih šol je prvič, da se v njih mladost bolj na tanko in djansko zurja v potrebnih naukih za življenje, kakor v malih šolah, — drugič pa, da iz glavnih šol bolj zurjeni učenci morejo prestopiti v srednje šole. Različne pa so težave, ki so združene pri podučevanju v glavnih šolah. V nekaterih krajih v naši domovini so za 4 razrede še vedno le trije učitelji, kateri podučujejo po več ur na dan v različnih razredih, in imajo opraviti s samimi pastirji in učenci, ki jih starši bolj k delu, kakor pa k učenju priganjajo. — To je gotovo, če ne zadržek, vendar velika težava v glavni šoli. Nekatere glavne šole pa imajo učence, ki je šola njih edino opravilo in skerb, imajo vse, česar jim je treba za spešno napredovanje v učenji — še celó pomočne učitelje, ki jih v šoli ali domá še posebej podučujejo; da imajo take glavne šole manj težav in več napredka, se lahko razumé. V drugih nekaterih glavnih šolah pa je zopet še starokopitna navada, da se učenci po nenaravni poti in s silo ponemčjujejo, ter jim še celó prepovedujejo po domače govoriti; vendar pa se v takih glavnih šolah učenci manj naučé nemškega jezika, kakor tam, kjer se ga učé pametno na podlagi materne. Iz takih šol prirastejo sami bahači, ki hočejo z nekoliko nem-